

Силабус курсу

Практикум по роботі з дітьми з ООП

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
(Фізична реабілітація)
Освітньо-професійна програма «Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: понеділок 12:45, середа 08:00, ауд. 74
Консультації: четвер 14.05, ауд. 72

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. пед. н. Шульга Ірина Мирославівна

контактна інформація: 096 731 07 51; ira.shulha@gmail.com

Анотація дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння магістрантами теоретичними знаннями щодо навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами (ООП), а також практичними вміннями і навичками щодо роботи з дітьми з різними типами порушень психофізичного розвитку. У результаті вивчення навчальної дисципліни магістранти вмітимуть аналізувати індивідуальну програму розвитку дитини з ООП, розробляти програми з корекційно-розвиткової та реабілітаційної роботи; налагоджувати ефективне співробітництво між членами команди супроводу; попереджати виникнення упередженого ставлення однолітків і дорослих до дітей з ООП тощо.

Зміст дисципліни розроблено відповідно до основних положень освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)» другого рівня вищої освіти.

Навчальний контент

Тема	Результати навчання
Тема 1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП: створення та розподіл обов'язків	Склад та особливості формування команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП. Розподіл обов'язків між членами команди психолого-педагогічного супроводу. Алгоритм надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових і реабілітаційних послуг командою супроводу. Документація в системі інклюзивного навчання. Інклюзивно-ресурсний центр та спеціальні заклади освіти, їх роль у психолого-педагогічному супроводі дитини з ООП.

<p>Тема 2. Корекційно-розвиткова та реабілітаційна складова в роботі з дітьми з ООП</p>	<p>Зміст корекційно-розвиткової та реабілітаційної роботи з дітьми з ООП. Принципи корекційно-розвиткової роботи. Реабілітаційний супровід дитини з ООП. Мультидисциплінарний підхід у реабілітації. Програми з корекційно-розвиткової та реабілітаційної роботи. Реабілітаційні послуги. Арт-терапевтичні технології в корекційно-реабілітаційному процесі. Сенсорна кімната: види, функції. Організація простору в сенсорній кімнаті. Роль сенсорної кімнати у реабілітаційній роботі з дітьми з ООП.</p>
<p>Тема 3. Організація виховної роботи з дітьми з ООП</p>	<p>Стратегії виховної роботи з дітьми з ООП. Використання інноваційних виховних технологій у роботі з дітьми з ООП. Виховна робота в інклюзивному класі. Виховний потенціал інклюзивної літератури. Інтеграція дітей з ООП до закладів позашкільної освіти. Моделі залучення дітей з ООП до закладів позашкільної освіти. Роль інклюзивно-ресурсного центру у вихованні дитини з ООП.</p>
<p>Тема 4. Робота з батьками/опікунами дитини з ООП</p>	<p>Сім'я дитини з ООП як соціалізаційне середовище. Батьки/опікуни – члени команди супроводу. Психолого-педагогічний супровід батьків/опікунів дітей з ООП. Співробітництво сім'ї та закладу освіти. Основні форми роботи з батьками. Просвітницька робота з батьками в інклюзивному класі (практичний аспект). Етикет спілкування з батьками/опікунами дитини з ООП.</p>
<p>Тема 5. Робота з дітьми, які мають порушення зору</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями зору. Особливості соціалізації дітей з порушеннями зору. Перешкоди для дітей із порушеннями зору в освітньому середовищі. Адаптація фізичного середовища до потреб дітей, які мають порушеннями зору. Індивідуальна програма розвитку дитини з порушеннями зору. Корекційно-розвиткова та реабілітаційна робота з дітьми, які мають порушення зору. Додаткове обладнання в роботі з дітьми, які мають порушення зору. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей із порушеннями зору в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>
<p>Тема 6. Робота з дітьми, які мають порушення слуху</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями слуху. Особливості соціалізації дітей з порушеннями слуху. Перешкоди для дітей із порушеннями слуху в освітньому середовищі. Адаптація фізичного середовища до потреб дітей із порушеннями слуху. Індивідуальна програма розвитку дитини з порушеннями слуху. Корекційно-розвиткова та реабілітаційна робота з дітьми, які мають порушення слуху. Додаткове обладнання в роботі з дітьми з порушеннями слуху. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей із порушеннями слуху в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>
<p>Тема 7. Робота з дітьми, які мають порушення мовлення</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями мовлення. Особливості соціалізації дітей з порушеннями мовлення. Індивідуальна програма розвитку дитини з порушеннями мовлення. Адаптація та модифікація освітнього процесу до</p>

	<p>потреб дітей з порушеннями мовлення. Корекційно-розвиткова та реабілітаційна робота з дітьми, які мають порушення мовлення. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей із порушеннями мовлення в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>
<p>Тема 8. Робота з дітьми, які мають розлади аутичного спектру (РАС)</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з РАС. Класифікація дітей з РАС. Особливості соціалізації та соціальної адаптації дитини з РАС. Особливості формування навчальних умінь у дітей з РАС. Індивідуальна програма розвитку дитини з РАС. Адаптація та модифікація освітнього процесу до потреб дітей з РАС. Адаптація фізичного середовища до потреб дітей з РАС. Корекційно-відновлювальна допомога дітям з РАС. Роль сенсорної кімнати для реабілітації дітей з РАС. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей з РАС в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>
<p>Тема 9. Робота з дітьми з синдромом Дауна</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з синдромом Дауна. Особливості соціалізації дитини з синдромом Дауна. Індивідуальна програма розвитку дитини з синдромом Дауна. Адаптація та модифікація освітнього процесу до потреб дітей з синдромом Дауна. Корекційно-розвиткова робота з дітьми з синдромом Дауна. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей з синдромом Дауна в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>
<p>Тема 10. Робота з дітьми, які мають порушення інтелектуального розвитку</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Особливості соціалізації дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Індивідуальна програма розвитку дитини з порушеннями інтелектуального розвитку. Адаптація та модифікація освітнього процесу до потреб дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Корекційно-розвиткова та реабілітаційна робота з дітьми, які мають порушення інтелектуального розвитку. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>
<p>Тема 11. Робота з дітьми, які мають порушення опорно-рухового апарату</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Бар'єри для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату в освітньому середовищі. Адаптація фізичного середовища до потреб дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Індивідуальна програма розвитку дитини з порушеннями опорно-рухового апарату. Корекційно-розвиткова та реабілітаційна робота з дітьми, які мають порушення опорно-рухового апарату. Додаткове обладнання в роботі з дітьми, які мають порушення опорно-рухового апарату. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей, які мають порушення опорно-рухового апарату в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>

Тема 12. Робота з дітьми з синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю (СДУГ)	Прояви гіперактивної поведінки в дітей. Психоемоційні розлади у дітей із СДУГ. Соціалізація та соціальна адаптація дітей із СДУГ. Відмінності між активною та гіперактивною дитиною. Індивідуальна програма розвитку дитини з СДУГ. Стратегії корекції поведінки дитини з СДУГ. Подолання академічних труднощів, спричинених неухважністю дитини. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей із СДУГ в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.
---	---

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики
ФК-1.	Здатність знати нормативно-правові основи спеціальності «Спеціальна освіта», корекційно-педагогічної діяльності і професійних обов'язків; уміти налагоджувати міжособистісні стосунки; досвід соціальної, корекційно-педагогічної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності.
ФК-2.	Здатність вміти виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу); досвід продуктивної організаційної діагностичної, реабілітаційної, абілітаційної і корекційної роботи в освітньо-професійному середовищі, відстоювати інтереси осіб з ООП.
ФК-3.	Здатність знати основні способи і засоби міжособистісної комунікації, стилі мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами в галузі спеціальної освіти; вміти постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і корекційно-педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній і науковій діяльності.
ФК-4.	Здатність мати психолого-педагогічні, корекційно-методичні та фахові знання; вміти відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей осіб з особливими освітніми потребами; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби навчання та виховання у ВНЗ та корекційного процесу в закладах освіти та охорони здоров'я; досвід організації корекційно-педагогічного процесу та педагогічного спостереження за викладанням фахових дисциплін; здатність удосконалювати власну викладацьку та корекційно-педагогічну діяльність.
ФК-5.	Здатність знати методологічні та психолого-педагогічні основи корекційної роботи при різних психофізичних порушеннях у осіб з особливими освітніми потребами; вміти проводити корекційно-розвиткову роботу у різних типах закладів.
ФК-6.	Здатність знати основні правила наукової організації дослідно-педагогічної і корекційно-педагогічної діяльності; вміти раціонально організувати

	власний науково-дослідний і корекційно-педагогічний процес, самостійно контролювати їх результативність, ефективність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних інноваційних педагогічних і корекційних технологій.
ПРН 1.	Володіє знаннями про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності спеціальних освітніх установ для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, інклюзивних навчальних закладів та навчально-реабілітаційних центрів; сучасні досягнення корекційно- педагогічної теорії і практики; Закон України про освіту, Конвенцію про права дитини, нормативно-правові акти та державні документи з питань навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку; державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.
ПРН 2.	Володіє знаннями про основи загально-теоретичних знань в обсязі, необхідному для вирішення педагогічних, навчально-методичних, науково-дослідницьких та організаційно-управлінських завдань.
ПРН 3.	Володіє знаннями про сучасні тенденції світової корекційної педагогіки і спеціальної психології.
ПРН 4.	Володіє знаннями про спеціальну дидактику, методики корекційного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
ПРН 5.	Володіє критичним осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.
ПРН 6.	Володіє методиками корекційної роботи при порушеннях психофізичного розвитку та формами і методами роботи з сім'ями таких дітей, співпраці з спеціалістами інших галузей.
ПРН 7.	Володіє знаннями про ведення ділової документації у різних типах загальноосвітніх, спеціальних та інклюзивних закладів, реабілітаційних центрів.
ПРН 8.	Володіє знаннями про вимоги до оснащення та обладнання навчальних кабінетів, класів, корекційних закладів.
ПРН 9.	Вміє проектувати, планувати і проводити корекційну роботу, здійснювати їх інформаційне, методичне, фінансове та кадрове забезпечення.

Літературні джерела

Базова література:

1. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 308 с.
2. Дегтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегія управління : монографія. Суми : ВТД «Університеська книга», 2011. 403 с.
3. Інклюзія від А до Я : нормативно-правові та методичні основи роботи педагогічних працівників в інклюзивно-освітньому середовищі : практичний посібник / уклад.: Н. В. Тарасенко, Л. В., Кондрацька, О. І. Рассказова. Харків : ТОВ «Типографія «КСК», 2019. 98 с.
4. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 288 с.
5. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141 с.
6. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А. А. Київ : « А.С. К.», 2012. 308 с.
7. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : начальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.

8. Теорія і практика інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / упорядник К. М. Бондар ; 2-ге вид., доп. Кривий Ріг : Проект «Підтримка інклюзивної освіти, 2019. 170 с.
9. Удич З.І. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Тернопіль : КІЦ «ПРИНТ-ОФІС», 2015. 378 с.

Допоміжна література:

1. Діти з затримкою психічного розвитку: характеристика, особливості психологічного супроводу : методичні рекомендації для методистів із психологічної служби, практичних психологів дошкільних навчальних закладів / уклад. Л. О. Кондратенко. Суми : РВВ КЗ Сумський ОІППО, 2015. 56 с.
2. Душка А. Л. Дитина з розладами аутичного спектра. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 32 с.
3. Колупаєва А.А., Найда Ю.М. Софій Н.З. Загальні принципи здійснення адаптацій та модифікацій навчально-виховного процесу. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : навчально-методичний посібник / за заг.ред. Л.І. Даниленко. Київ, 2007. 128 с.
4. Корекційні програми. *Інститут модернізації змісту освіти* : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/DfHV11H>.
5. Корекційні програми. *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/YfHV8CS>.
6. Костенко Т. М Дитина з порушенням зору. Харків : Видавництво «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.
7. Навчання дітей з порушеннями слуху: навчально-методичний посібник / С. В. Кульбіда та ін. Харків : Видавництво «Ранок». 2019. 216 с.
8. Рібцун Ю. В. Дитина з порушеннями мовленнєвого розвитку. Харків : Видавництво «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.
9. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей. Львів : Джерело, 2008. 326 с.
10. Софій Н. Діти із синдромом Дауна: факти, навчання, допомога: методичні рекомендації. Київ, 2015. 24 с.
11. Чеботарьова О. В., Коваль Л. В., Данілавічюте Е. А. Дитина із церебральним паралічем Харків : Видавництво «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (тема 1–4) – усне опитування, тестові завдання, розв'язання педагогічних задач	20
Змістовий модуль 2 (тема 8–12) – усне опитування, тестові завдання, розв'язання педагогічних задач	40
ІНДЗ – проект у вигляді презентації на одну із обраних тем	15
Підсумковий контроль (екзамен) – тестові завдання	25

